

Utställningstexter

Pelargon 2012

— mer vild än tam!

BERGIANSKA
TRÄDGÅRDEN

Bergius Botanic Garden

Pelargon 2012 – mer vild än tam

Utställningen "Pelargon 2012 – mer vild än tam" fokuserade på de vilda pelargonarterna, deras fantastiska rikedom när det gäller växtmiljö, växtsätt, doft och blomning.

Utställningen var ett samarbete mellan Bergianska trädgården och ERA Garden, en plantskola på Ekerö specialiserad på vilda pelargoner. Mer än 150 olika arter, underarter och hybrider visades upp i Bergianska trädgården.

Denna skrift är en sammanställning av de texter som fanns i utställningen.

© Bergianska trädgården 2014

Text: Karin Martinsson

Foto: Gunvor Larsson, Karin Martinsson, Lars Gunnar Reinhammar

Omslagsbild: *Pelargonium oblongatum*, ur William Curtis, *Botanical Magazine*

Illustrationer: Se sista sidan

Inledning

Stor variationsrikedom

Det finns pelargoner som bara blir några centimeter höga medan andra når en höjd av upp emot tre meter! Vissa har små oansenliga blommor, andra har mycket stora, spektakulära blommor. Några växer och blommar på sommaren, andra är vinterväxande och vissnar ner helt sommartid. En del växer i ökenområden och andra i fuktiga raviner. Det är den stora variationsrikedomen som gör dem så fascinerande.

Tre hundra vilda arter

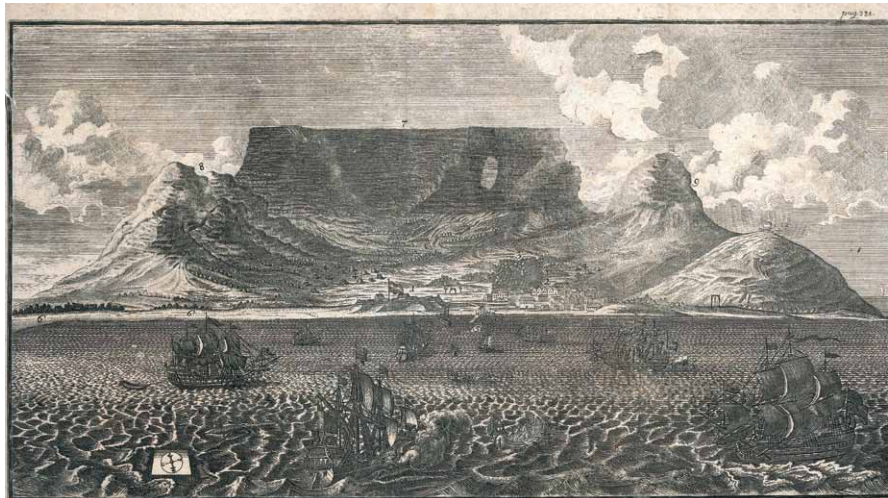
Av de cirka 300 vilda pelargonarterna kommer de flesta från Sydafrika men det finns även åtta arter i Australien, två på Madagaskar, en vardera på öarna S:t Helena och Tristan de Cunha, en i Turkiet och en i Irak. Ytterligare några arter finns i andra länder i östra Afrika. Det upptäckts och beskrivs fortfarande nya arter av pelargoner och flera har ännu inte fått något namn.

De vilda arterna utgör "råvara" för alla odlade former t.ex. engelska pelargoner och vanliga pelargoner. Många av de vackraste artnära hybriderna korsades fram under 1800-talets pelargonfeber men än idag tas nya hybrider fram. I utställningen visades nyheter som gula zonartic-pelargoner från förädlare i Australien och några av Eva Tingströms egna korsningar från Ekerö.

Til Europa via de ostindiska kompanierna

Historien om hur de vilda pelargonerna kom till Europa är starkt sammankopplad med de ostindiska kompanierna. På resan från Europa till Indien ankrade fartygen i Sydafrika för att bunkra mat och vatten. Skeppsläkare och kaptener samlade in växter och frön som togs med hem till Europa. En del hamnade via Michael Grubb i Peter Jonas Bergius samlingar. Han beskrev arterna *Pelargonium crispum* och *Pelargonium hermannifolium* i sin *Descriptiones plantarum ex Capitae Bonae Spei* från 1767. Senast en svensk beskrev en ny pelargonart var 1987, då professor Bertil Nordenstam namngav *Pelargonium caroli-henrici*.

Upptäckare

CABO DE BOA ESPERANCA DIE ÄUSSERSTE ECKE VON AFRICA
1 Das Castell 2 das Cap 3 der Compagnie Garten 4 der Veltentotten Häuser etc. Seit a. 1713 nicht mehr da sind 5 die Dunes welche Beide frisch Wasser halten
6 der Hof nach dem die eine andere Natur Land - einmüde der Tafel berg 8 der Tafel berg über welche der Fluss Süd Ost Wind bläst 9 der Leinberg etc.

Ostindiefarare utanför Kapprovinsen 1742.

Herbarieark, *P. cucullatum* ssp. *strigi-folium* insamlat av Thunberg

De första pelargonerna kom till Europa från Sydafrika på 1600-talet. Arten kanelpelargon *Pelargonium triste* är känd i odling i Paris redan 1631. Under åren fram till 1700 nådde ytterligare ett tiotal arter Europa, såsom hjälmpelargon *P. cucullatum* och bollpelargon *P. capitatum*.

På 1700-talet bidrog ett flertal svenskar till pelargonernas utforskande, mycket tack vare att Svenska Ostindiska kompaniets skepp gick i hamn i Sydafrika.

I P. J. Bergius 1700-talsherbarium finns pelargoner insamlade i Kapprovinsen av åtta svenska växtsamlare. Den mest kände är linnélärjungen Carl Peter Thunberg som bl.a. samlade åbroddspelargon *P. abrotanifolium* och fyrkantspelargon *P. tetragonum*, arter som senare beskrevs av Carl von Linné den yngre. Bland övriga insamlare kan nämnas skeppsläkarna Carl Gustaf Ekeberg och Carl Henrik Wänman.

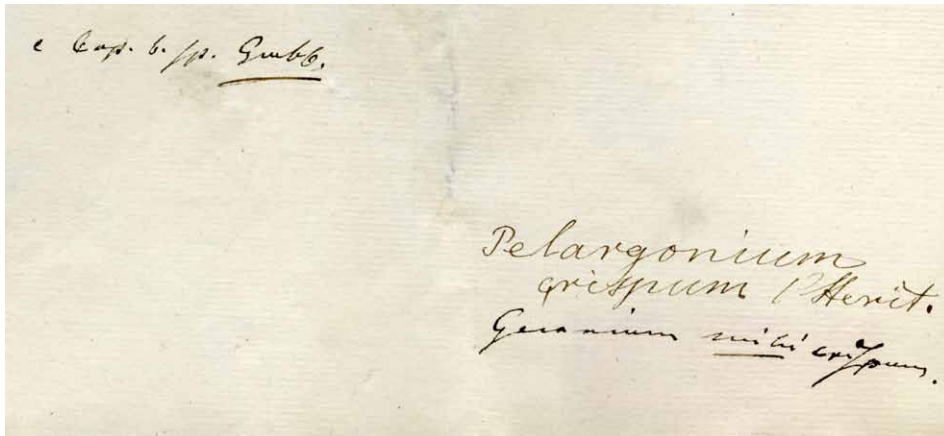
Superkargören Michael Grubb gav P. J. Bergius den växtsamling som blev en viktig källa för Bergius flora *Plantae Capensis* från 1767.

Pelargonium lanceolatum

Bergius pelargoner

Peter Jonas Bergius besökte aldrig Sydafrika men skrev trots det en flora över Kapprovinsen, *Plantae Capensis*, år 1767. Materialet till floran hade han till stor del fått av direktören vid Ostindiska kompaniet, Michael Grubb. Han hade i sin tur köpt de pressade växterna av Jan A. Auge, trädgårdsmästare vid holländska ostindiska kompaniets trädgård i Kapprovinsen. Bland de nya arter som Bergius beskrev i floran fanns två pelargoner, citronpelargon *Pelargonium crispum* och *P. hermanniaefolium*. Arken i Bergiusherbariet är typexemplar för namnen.

På baksidan av herbariearket med *Pelargonium crispum* har P. J. Bergius skrivit "e Cap b. Sp. Grubb." och "Geranium mihi crispum". *Caput bonae spei* är latin för Godahoppssudden och *mihi* betyder min. Texten "*Pelargonium crispum* l'Herit." är en senare bestämning av Johan Emanuel Wikström, professor Bergianus åren 1818-1856, då pelargonerna förts över från *Geranium* till *Pelargonium*.

Familjen näveväxter

Monsonia lobata, *Geranium lucidum*, *Sarcocaulon burmanni*, *Erodium cicutarium*

Förutom *Pelargonium* består familjen Geraniaceae, näveväxter, av ytterligare 5–7 släkten. Nävorna *Geranium* är det största släktet med mer än 400 arter i tempererade områden samt i tropiska bergstrakter. Det finns ett femtontal arter i Sverige, t.ex. blodnäva *G. sanguineum* och stinknäva *G. robertianum*.

Det finns ca 60 arter i släktet *Erodium*, skatnävor. De flesta finns i Medelhavsområdet och västra Asien, men skatnäva *E. cicutarium* förekommer även i Sverige. Det nordamerikanska släktet *California* består av en art, *C. macrophylla*, som tidigare tillhörde *Erodium*. De omkring 30 arterna i släktet *Monsonia* är huvudsakligen örter och finns i södra Afrika, men också på Madagaskar och i sydvästra Asien. Till släktet *Sarcocaulon* fördes tidigare ett femtontal taggiga suckulenter från torra områden i södra Afrika. Modern forskning har lett till att *Sarcocaulon* numera inkluderas i *Monsonia*.

Släktet *Hypseocharis* består av fem arter som förekommer i sydvästra Anderna i Sydamerika.

Hypseocharis pimpinellifolia

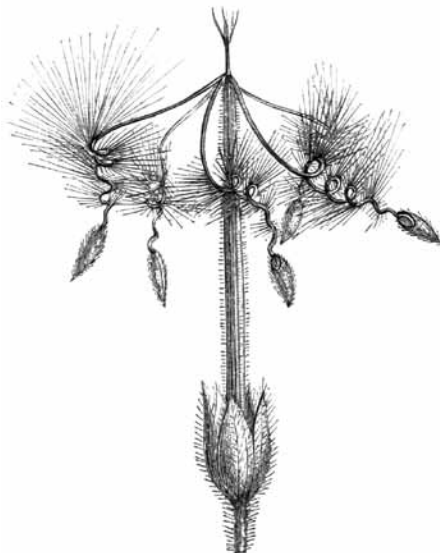

Pelargonfrukten

Något som alla näveväxter har gemensamt är den näbblika frukten. Frukten utseende har också varit det som inspirerat när nävesläktena fått sina vetenskapliga namn. Släktnamnet *Pelargonium* härleds från det grekiska ordet *pelargos* som betyder stork, *Geranium* kommer från *geranos* vilket betyder trana, och *Erodium* från *erodios* vilket är häger på grekiska.

Frukten är en klyvfrukt som spricker upp i fem delfrukter. I änden av varje delfrukt sitter "näbben" kvar som ett smalt spröt, på insidan täckt av långa tunna hår.

Sprötet är hygroskopiskt, dvs. det tar upp vatten och rätar ut sig när det är fuktigt i luften och rullar ihop sig igen när det är torrt. Om delfrukten efter spridning hamnar på en lämplig och fuktig plats, kan denna mekanism skruva ner fröet i jorden.

Blomman

Mogna ståndare
Pelargonium capitatum

Mogen pistill
Pelargonium capitatum

a) blomma med nektarsporre
b) sju fertila och tre sterila ståndare

Pelargonblomman har vanligen fem kronblad. De två övre är oftast lite större och har annan form än de tre nedre. Något som skiljer pelargoner från nävor är att de har en nektarsporre (hypanthium) som är sammanvuxen med blomskaftet och fungerar som nektargömma. Nektarsporrens längd kan variera från någon mm till ett par cm och är en viktig karaktär vid artbestämning.

Antalet fertila ståndare varierar från två till sju och det finns vanligen också ett antal sterila ståndare. Blomman har ett stift med fem märken. Frukten är en klyvfrukt som spricker upp i fem delfrukter.

Pelargonblommorna ser mycket olika ut beroende på hur pollinationen går till. Pelargoner pollineras av insekter eller ibland fåglar som söker nektar i blommorna. De flesta arterna undviker självpollination genom att ståndare och pistill inte är mogna samtidigt i samma blomma. Det vanligaste är att ståndarna mognar först (protandri) och att pistillens märken blir mottagliga först när ståndarknapparna släppt allt sitt pollen. Det finns dock en del arter som är självpollinerande.

syrlig pelargon
Pelargonium acetosum

Hybrider

Hybriderna *P. x ignescens* och *P. x Mostynae* korsades och gav upphov till *P. x Colvillii*.

Pelargonsläktet delas upp i två undersläkten som i sin tur är uppdelade i sektioner. Hybrider mellan arter av olika undersläkten är inte kända och hybrider mellan olika sektioner är sällsynta. Däremot är det lätt att korsa arter inom samma sektion, vilket haft stor betydelse för växtförädlingen. Både zonalpelargon *P. x hortorum* och engelsk pelargon *P. x domesticum* är hybridkomplex.

En av de första kända hybriderna var rosengeranium *P. 'Graveolens'*, beskriven 1792. Den anses vara en korsning mellan bollpelargon *P. capitatum* och läkepelargon *P. radens*.

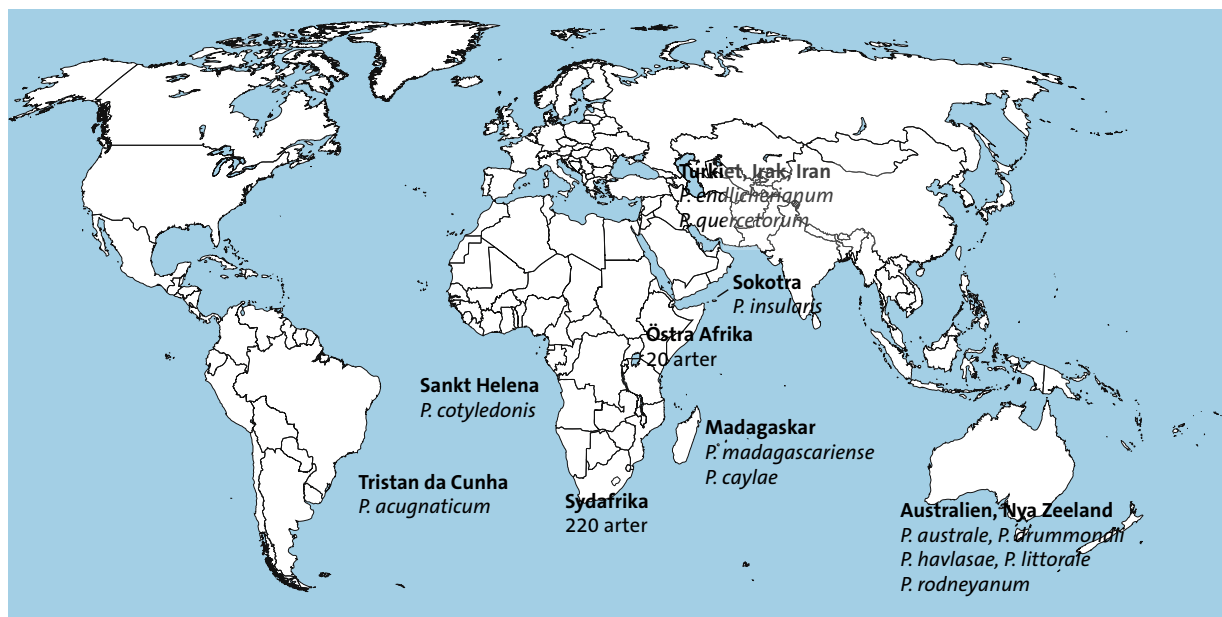
I början av 1800-talet började pelargonförädlare att medvetet korsa olika arter och hybrider med varandra för att få fram nya odlingsvärda pelargoner. De flesta av det tidiga 1800-talets hybrider är utdöda.

En av de nyaste hybridgrupperna är zonartic-pelargonerna. De förenar zonalpelargonernas egenskaper med den gula blomfärgen hos *P. articulatum*. Sortgruppen förädlades fram på 1980- och 1990-talet i Australien.

Pelargonium bicolor

Här finns vilda pelargoner!

Ungefär 280 arter av pelargoner är hittills kända. Mer än 75% finns bara i södra Afrika och då främst i Kapprovinsens medelhavsklimat. Det finns ungefär 20 arter i östra Afrika och ett dussintal förekommer naturligt utanför Afrika: fem i Australien och Nya Zeeland, två i Mellanöstern (Turkiet, Irak, Iran), två på Madagaskar, en var på öarna Tristan da Cunha och St. Helena i södra Atlanten, samt en i Sokotra-arkipelagen utanför Jemen. En del odlade arter har förvildats och naturaliserat sig i bl.a. Kalifornien och Australien.

Många pelargonarter har en mycket begränsad utbredning och kan därför vara hotade. *Pelargonium insularis* upptäcktes 1999 på ön Samha i Sokotra-arkipelagen. Den uppskattas finnas i mindre än 50 exemplar på en yta av 5 km². Många sydafrikanska endemer har också små populationer. Det finns troligen bara kvar två populationer av *P. nephrophyllum* då artens habitat förstörts av vin- och veteodlingar. Av *P. reflexum* i norra Kap finns det kvar fem populationer. Mer än hälften av artens habitat har omvandlats till rooibosodlingar de senaste decennierna.

turkisk pelargon,
Pelargonium endlicherianum

Örter

Pelargonium nanum

Pelargonium chamaedryfolium

Flera pelargonarter är småvuxna, kortlivade pionjärer som snabbt kan kolonisera störda marktytor t.ex. efter bränder. De överlever torrperioder som frö i fröbanken.

De småblommiga arterna i sektionen *Peristera* är de som i växtsättet mest liknar våra svenska *Geranium*-arter. *Peristera*-pelargonerna finns, förutom i Sydafrika, även i Östafrika, på Madagaskar, Tristan da Cunha och i Australien. De små blommorna är ofta självpollinerade, vilket garanterar en snabb och riklig frösättning.

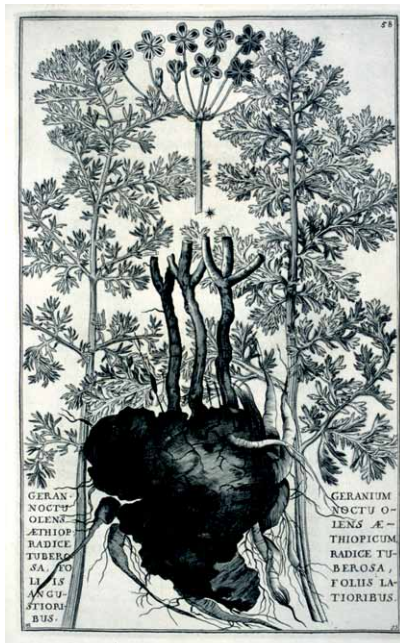
I sektionen *Myrrhidium* är arterna också örtartade, men mer långlivade och storblommiga. De påträffas i bryn och längs vägkanter, främst i sydvästra Kapprovinsen. Blommornas två övre kronblad är påtagligt mycket större än de tre nedre.

Örtartade pelargoner är lättodlade, men måste förnyas ofta med frö. Speciellt odlingsvärda är kokospelargon *P. grossularoides* och australisk pelargon *P. australe*.

Pelargonium praemorsum

Pelargoner med knölar

kanelpelargon, *Pelargonium triste* *Pelargonium incrassatum*

Nära hälften av de sydafrikanska pelargonerna har jordknölar. Livsformen är en anpassning till klimat med en lång, het och torr sommarperiod. Under torrperioden är alla delar ovan jordytan nedvissnade och knölna ligger vilande nere i jorden. Pelargoner med knölar finns främst i sektionerna *Hoarea* (74 arter), *Polyactium* (14 arter) och *Magnistipulacea* (5) men också bland ökenpelargonerna.

Knölna hos *Hoarea*-arterna täcks av flera lager av pappersstunna höljen som skyddar dem mot uttorkning. Bladen växer i naturen fram efter vinterregnen, men blomställningarna kommer ofta först efter att bladen vissnat. Arterna finns i västra Kapprovinsen.

Arterna i sektionen *Polyactium* har de största pelargonknölna. Kanelpelargon *P. triste* kan få knölar av ett barnhuvuds storlek.

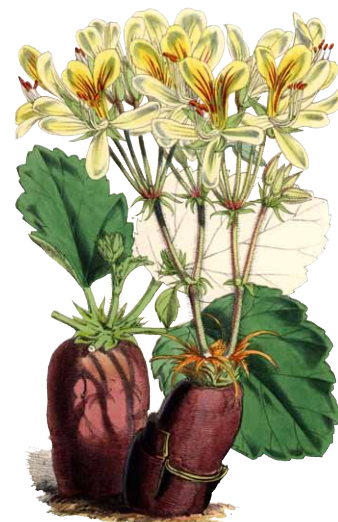
I östra Sydafrika finns tre arter ur sektionen *Magnistipulacea* vars kronblad är fransiga. De är mer fuktighetskrävande än andra pelargoner och växer främst i gräsmark.

Livscykel

Pelargoner med knöl, geofytiska pelargoner, grönskar bara en kort period av året. Efter viloperioden utvecklas först bladen. När blommorna slår ut har bladen oftast redan vissnat. Frukterna sprider sina frön och sedan går jordknölen åter i vila.

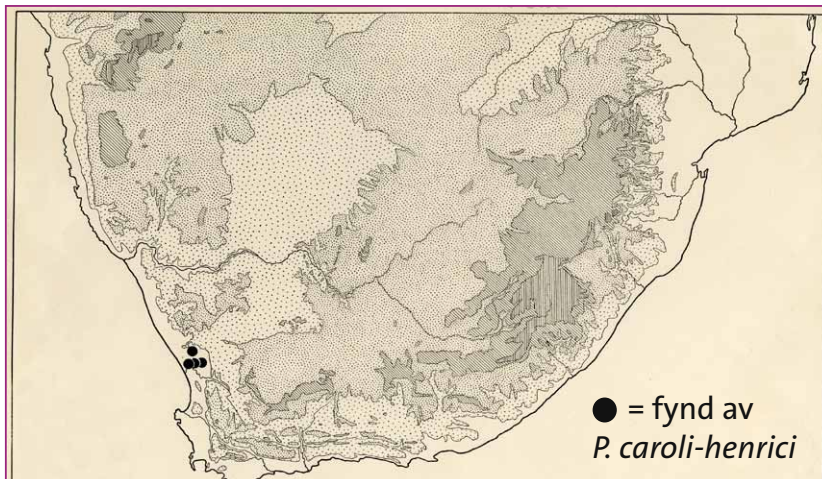
Under pelargonutställningen kunde man följa geofyternas livscykel. Från bladfas över blomfas till fruktfas.

Pelargonium oblongatum

Pelargonium caroli-henrici

År 1962 samlade den svenske botanisten Bertil Nordenstam in en pelargon i västra Kap-provinsen. Året därpå blommade en planta och det stod klart att den representerade en för vetenskapen ny art. 25 år efter upptäckten beskrev Nordenstam den nya arten under namnet *Pelargonium caroli-henrici*. På så vis hedrade han sin kollega och reskamrat professor Karl Heinz Reichinger.

Pelargonium caroli-henrici tillhör sektionen *Hoarea* och är en geofyt, den har en 3–6 cm lång jordknöl. Bladen kommer vintertid och blommorna först efter att bladen vissnat. Arten växer i det flacka, torra området Knersvlakte där markytan är täckt av vitt kvartsit-grus. Den är endast känd från tre platser men anses inte vara hotad enligt den sydafrikanska rödlistan.

Pelargonium sidoides

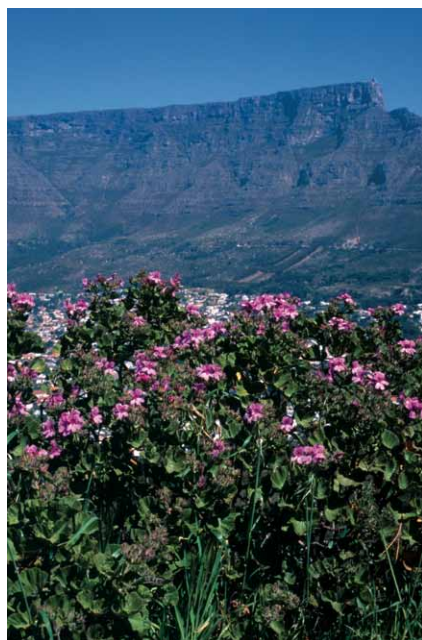
Mörk pelargon *Pelargonium sidoides* förekommer i större delen av Sydafrika och Lesotho. De långskaftade, hjärtformade bladen sitter i en gles rosett och blommorna är mörkt purpurröda, ibland nästan svarta.

Mörk pelargon kallas i Sydafrika *umckaloabo* vilket betyder svår hosta på zulu-språket. Rötterna har i flera hundra år använts som medicinalväxt. Medicinska studier har visat att de har antibakteriella egenskaper och kan vara effektiva mot förkylningar och bronkit.

Extrakt av mörk pelargon säljs i stor skala i Europa sedan 1980-talet; år 2002 såldes produkter för drygt 300 miljoner kronor. Det går att köpa som naturläkemedel i Sverige under namnet Kaloba.

Rötterna skördas från vilda plantor av fattiga människor på landsbygden. Forskning har påbörjats för att se till att skörden sker på ett hållbart sätt och inte hotar den vilda pelargonpopulationen.

Buskar

hjalmpelargon
Pelargonium cucullatum

Pelargonium hermannifolium

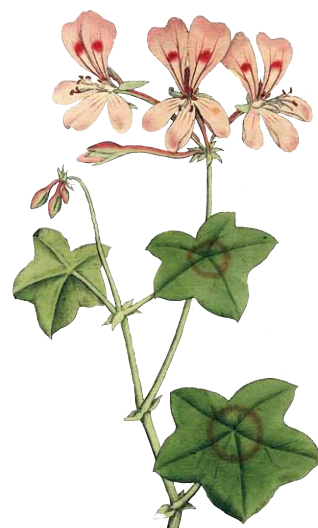
bräkenpelargon
Pelargonium denticulatum

De största pelargonerna finns i sektionerna *Pelargonium* och *Ciconium*. De är rikt förgrenade, buskformiga pelargoner som med åren blir förvedade mot basen.

Arterna i sektionen *Pelargonium* växer där det finns tillgång till vatten året om t.ex. i närheten av vattendrag. Blommorna är vita, rosa eller violetta med mörkare prickar och streck. Bladverket är ofta starkt aromatiskt av eteriska oljor, ibland till och med klabbigt.

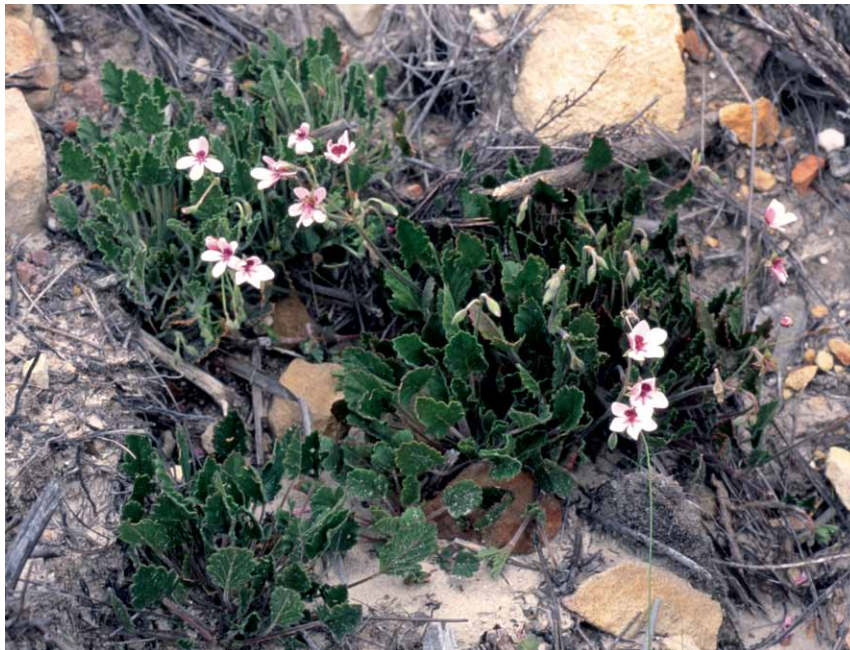
Sektionen *Ciconium* finns från östligaste Kapprovinsen, genom Östafrika upp till Jemen. Blommorna hos *Ciconium*-arterna är mer regelbundna än hos andra pelargoner och oftast enfärgade utan prickar och streck. Fyra av de fem pelargonarter som har scharlakansröda blommor finns i denna sektion.

Bland de buskartade pelargonerna finns förfäderna till våra vanliga zonalpelargoner, engelska pelargoner, hängpelargoner och doftpelargoner. De flesta är lättodlade och odlingsvärda.

hängpelargon *Pelargonium peltatum*

Rosetter

Pelargonium burgerianum

Pelargonium ovale

De rosettförmiga pelargonarterna har hela blad på långa bladskaft från en mycket kort stam. Deras blommor är ofta mycket vackra, liknande violer. Flera har falska nektarier i form av mörka, upphöjda och glänsande fläckar på kronbladens nedre del.

I naturen växer de rosettförmiga arterna i bergsområden och på sandiga slätter i södra och sydvästra Kapprovinsen. Sommartid är där torrt och hett men pelargonerna har ett vitt utbredd rotsystem som söker sig till fukt långt ner i marken.

De rosettförmiga arterna hör till sektionen *Campylia* och omfattar 11 arter. I odling anses de svåra och kräver väl-dränerad jord. Flera mer lättodlade hybrider finns dock t.ex. 'Splendide'.

De flesta *Campylia*-arterna har en mycket begränsad utbredning i naturen. För knappt 20 år sedan upptäcktes *P. burgerianum* efter en fynbosbrand på familjen Burgers mark. Arten är i dagsläget bara känd från fyra populationer i de sydafrikanska Hex Mountains.

skönpelargon *Pelargonium tricolor*

Ökenpelargoner

Pelargonium crithmifolium

Kaktuspelargon
Pelargonium echinatum

Pelargonium spinosum

I stora öken- och halvökenområden i västra och södra Sydafrika, samt i södra Namibia, växer suckulenta pelargoner. De har tjocka, saftiga stammar som lagrar vätska och har ibland också suckulenta rötter. Under torra perioder fäller de sina blad och går i vila.

Nederbörden är låg i öknen (<100 mm) men fuktig luft sveper in från Atlanten och kondenseras som dagg på växterna. Pelargonerna sitter ofta i klippskrevor där de får lite skydd för sol och vind.

Flera arter är beväpnade för att göra dem oaptitliga för betande djur. Kaktuspelargon *P. echinatum* har bladstiplerna omvandlade till små tornar. Hos *P. spinosum* torkar bladskivan bort och lämnar kvar bladskftet som en lång torn. De stickiga, grenade blomställningarna hos *P. crithmifolium* sitter länge kvar som ett skydd kring de saftiga stammarna.

De suckulenta arterna finns i sektionerna *Otidea*, *Cortusina* och *Subsucculentia*. Suckulent är också den enda arten i sektionen *Isopetalum*.

Pelargonium ceratophyllum

Old-father-live-forever

Sankthelenapelargon *P. cotyledonis* växer bara på ön Sankt Helena, 185 mil utanför Afrikas västkust. Det engelska namnet, Old-father-live-forever, kommer av att den växer i steniga klippområden, till synes utan vatten en stor del av året.

Arten bildar en egen sektion, *Isopetalum*, i pelargonsläktet. Blommorna är enfärgat vita och i stort sett regelbundna. Bladen är hela med nedsänkta bladnerv. Den suckulenta stammen har en brun skrovlig bark.

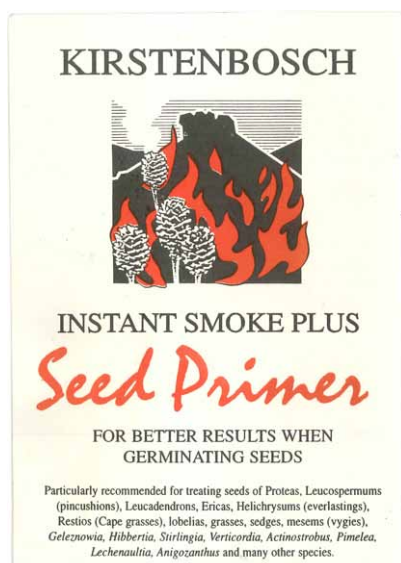
Arten är lättodlad, men har länge varit utrotningshotad i naturen. Sjöfarare satte på 1600- och 1700-talet iland getter på Sankt Helena för att alltid ha tillgång till färskt kött. Deras intensiva bete förde med sig att pelargonen drastiskt minskade. Genom att getterna numera kontrolleras genom jakt har pelargonen börjat återhämta sig.

Eld och rök

Sydafrikas Kapprovins domineras av en vegetationstyp som kallas fynbos. Den består av täta busksnår och är anpassad till att brinna vart 12 till 15 år. Bränderna gödslar den näringsfattiga marken och skapar öppna, soliga ytor för konkurrenssvaga arter. Fynbosväxterna har två strategier att överleva bränderna, som skottskjutare (*sprouters*) eller frösättare (*seeders*).

Hjälmpelargon *P. cuculatum* skickar upp nya skott från en uppsvullen, underjordisk rot-krona (*lignotuber*) och blommar rikligt året efter en brand. Frön av kortlivade pelargoner gror ofta efter bränder. De har legat och vilat i fröbanken, i väntan på att en brand skall öppna upp vegetationen.

Frögroningen hos många fynbosväxter stimuleras av brandrök. Först 2004 lyckades forskare identifiera vilka ämnen i röken som är verksamma. De har fått namnet karrakiner efter ett maori-ord för rök – karrik. Numera säljer sydafrikanska fröfirmor ”kondenserad rök” att behandla frösådder med. Vilka pelargonarter som gynnas av rökbehandling är ännu inte känt.

Geraniumolja

pepparmyntspelargon
Pelargonium tomentosum

läkepelargon
Pelargonium radens

bollpelargon
Pelargonium capitatum

Pelargoner har eteriska oljor i glandelhår på båda sidor av bladen. År 1819 började man odla doftpelargoner i Frankrike för produktion av geraniumolja. Då pelargonerna inte var vinterhärdiga flyttades odlingarna söderut, till Algeriet 1865 och till ön Réunion 1880.

Geraniumolja från Réunion kallas bourbonolja och utvinns från pelargonsorten 'Rose'. Den är troligen en hybrid mellan bollpelargon *P. capitatum* och läkepelargon *P. radens*. Andra sorter och arter kan dock ingå, speciellt i geraniumolja från andra delar av världen. Produktion sker också i Nordafrika (afrikansk geraniumolja), Kenya och Sydafrika (mawaholja), samt i Spanien, Italien, Ryssland och Kina. Världsproduktionen av geraniumolja är ungefär 300 ton per år.

Geraniumolja framställs genom ångdestillering av blad och stjälkar. De kemiska beståndsdelarna är huvudsakligen monoterpenerna citronellol och geraniol. Samma ämnen förekommer även i rosen- och citronellaolja.

Geraniumolja i diskmedel och myggolja

Geraniumolja används i en mängd olika produkter. Som doftämne förekommer den i bland annat skönhetsprodukter och diskmedel. Tyvärr kan oljan orsaka kontakteksem, vilket inte minst pelargonodlare fått erfara.

styvpelargon, *Pelargonium glutinosum*

Geraniumolja och geraniol används även som ett miljövänligare alternativ i myggmedel och fästingspray.

Ur geraniumolja utvinns DMAA (1,3-dimetylamylamin) som används i kosttillskott för kraftbyggare. Ämnet är dopingklassat vid idrottstävlingar och kommer inom en snar framtid att klassas som narkotika eller hälsofarlig vara av regeringen.

Fattigmansfis

Ingen krukväxt har haft så många olika namn på svenska som rosengeranium *Pelargonium* 'Graveolens'. Den har odlats i Sverige sedan slutet av 1700-talet och varit ömsom uppskattad, ömsom föraktad.

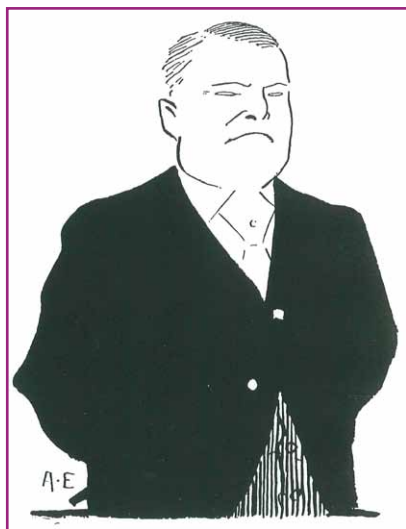
Rosengeranium – på 1700-talet räknades alla pelargoner till släktet *Geranium*. Namnet lever kvar hos rosengeranium.

Krusmerania, rönjarium, ekengran – rosengeranium är inte alltid så lätt att uttala. Och krusiga blad har den ju.

Fattighusträ, knektafes, farstufis – i de enklaste hemmen dolde den dålig lukt.

Likträd – de doftande bladen användes som dekoration i likkistor.

Dr Westerlunds hälsoblomma – den legendariske Enköpingsläkaren Ernst Westerlund (1839–1924) rekommenderade rosengeranium i sjukrum.

Dr Ernst Westerlund, tecknad av Albert Engström.

Pelargon-illustrationer

Bildmaterialet i utställningen är hämtat ur

Bergiusherbariet, Bergianska stiftelsen.

P. crispum, *P. cucullatum* ssp. *strigifolium*

Jacques Philippe Cornut, 1635, *Canadensium plantarum*. Bergianska biblioteket.

Foto: Clas-Ove Strandberg.

P. triste

Nikolaus Joseph Jacquin, 1781–1795, *Icones plantarum rariorum*. Kungl. Vetenskapsakademiens boksamling. Foto: Clas-Ove Strandberg.

P. chamaedryfolium, *P. denticulatum*, *P. echinatum*, *P. ovale*

William Curtis, *Botanical Magazine*. Kungl. Vetenskapsakademiens boksamling.

Monsonia lobatum, *P. acetosum*, *P. bicolor*, *P. capitatum*, *P. ceratophyllum*, *P. endlicherianum*, *P. glutinosum*, *P. oblongatum*, *P. peltatum*, *P. praemorsum*, *P. radens*, *P. tomentosum*, *P. tricolor*, *Sarcocaulon burmanni*

Robert Sweet, 1820–1830, *Geraniaceae*. Kungl. Vetenskapsakademiens boksamling.

Foto: Clas-Ove Strandberg.

P. australe, *P. Colvillii*, *P. ignescens*, *P. Mostynae*, *P. bicolor*

Carl A.M. Lindman, 1901–1905. Nordens flora. Bergianska stiftelsens bibliotek.

Geranium lucidum, *Erodium cicutarium*

H.A. Wedell, 1857, *Expédition dans les parties centrales d'Amérique ...* Stockholms universitetsbibliotek. Foto: Clas-Ove Strandberg.

Hypseocharis pimpinellifolia

Bergianska trädgårdens huvudmän:
Stockholms universitet och Kungliga Vetenskapsakademien

BERGIANSKA
TRÄDGÅRDEN

Bergius Botanic Garden